

175550 B
13-12-67

cc.: alle Ministers

MINISTERIE VAN BUITENLANDSE ZAKEN

PLEIN 23 - 'S-GRAVENHAGE

M
u.B

Raad voor E.W. Zaken
18 december 1967 / 13

AAN:
Zijne Excellentie
de Minister President
Voorzitter van de Raad
voor Europese Zaken,
te
's-GRAVENHAGE

~~XXXXXXXXXX~~ DGES

Datum: 12 december 1967

Onderwerp: Mogelijkheden tot samenwerking met
het Verenigd Koninkrijk na de
afwijzing door Frankrijk

Kenmerk: 220937

Foto-no.: F/13149/67

TER BEHANDELING IN DE RAAD VOOR EUROPESE ZAKEN
VAN VRIJDAG 15 DECEMBER 1967

Op 16 oktober 1967 werd door mij een nota (kenmerk DIE-183157) aangeboden aan de Raad van Ministers, waarin een beleidslijn werd aangegeven voor het optreden van Nederland binnen de Europese Gemeenschappen voor het geval de toetreding van Engeland wederom op Franse tegenstand zou afstuiten. Deze beleidslijn is sindsdien aangeduid als de "minimalistische". Op verzoek van de Ministerraad werden de gevolgen van het voorgestelde beleid nader onderzocht in interdepartementaal overleg. Een betreffende nota werd op 15 november 1967 aan de Ministerraad toegezonden onder kenmerk 204648.

In de onderstaande aantekening wordt, ingevolge het verzoek van de Ministerraad van 1 december jl., een opsomming gegeven van de mogelijkheden, die zich zouden kunnen voordoen voor een samenwerking van Nederland en eventuele andere partners van de Vijf en het Verenigd Koninkrijk. De hier gegeven opsomming kan gezien worden als een complement op de bovenvermelde suggestie van een zekere "bevroezing", althans een minimale uitvoering van de Europese Verdragen. Een nauwere samenwerking met het Verenigd Koninkrijk zou de volgende consequenties kunnen hebben:

1. Het zou een praktische demonstratie zijn van de overtuiging dat het Verenigd Koninkrijk bij Europa behoort en dat de verdere eenwording van Europa zich niet zonder het Verenigd Koninkrijk hoeft te voltrekken;
2. Het zou er toe kunnen leiden de afstand tussen de EEG en het Verenigd Koninkrijk te verkleinen, c.q. niet te doen vergroten, zowel in psychologisch-politieke zin als wellicht ook in praktische zin;
3. Reeds thans zou, voorzover Frankrijk zich daartegen op grond van een gemeenschapsbepaling niet kan verzetten, uitvoering gegeven kunnen worden - zij het vooralsnog in onvolmaakte vorm - aan de samenwerking in groter Europees verband, die Nederland steeds voor ogen heeft gestaan.

De hieronder volgende opsomming van onderwerpen moet gezien worden als een eerste indicatie. Veel zal daarbij afhangen van de mogelijkheid om ook andere landen van de Vijf bij deze samenwerking te betrekken, terwijl uiteraard ook overleg met het Verenigd Koninkrijk tot andere opvattingen, eventueel ook tot aanvullingen, aanleiding kan geven. Zo ontbreken op onderstaande lijst onderwerpen die betrekking hebben op militaire samenwerking (i.h.b. de militaire produktie). Het is echter bekend, dat aan Engelse zijde gedachten leven omtrent de opnemng van deze onderwerpen in een toekomstig samenwerkingsverband.

De mogelijkheden voor een samenwerking met het Verenigd Koninkrijk zijn de volgende:

1. Het overleg zou o.m. ten doel kunnen hebben een nader onderzoek van de verschillende problemen, die zouden rijzen i.v.m. de toetreding van het V.K. tot de Gemeenschappen. Dit overleg, dat weliswaar niet geheel en al het karakter van een onderhandeling zou hebben, zou echter toch een nuttige bijdrage kunnen leveren tot latere onderhandelingen, daar bepaalde oplossingen in grote lijnen zouden kunnen worden voorbereid. Er doet zich hier een parallel voor met de besprekingen, die de Vijf in het najaar van 1965 voerden over de financiering van het gemeenschappelijk landbouwbeleid; het tussen de Vijf bereikte resultaat vormde een van de grondslagen voor de besprekingen die hervat werden na de terugkeer van Frankrijk.

2. Het Verenigd Koninkrijk en Nederland (en eventuele andere partners van de Vijf) zouden een algemene consultatieverplichting kunnen aanvaarden t.a.v. onderwerpen van economisch beleid, in het bijzonder op die gebieden, die bestreken worden door de EEG. Met name zou dit betrekking kunnen hebben op de belangrijkste ontwikkelingen binnen de EEG en op die ontwikkelingen van het economische beleid in Engeland die voor de latere toetreding van belang kunnen zijn. Ook de geleidelijke aanpassing van het Engels beleid aan dat van de EEG, voorafgaande aan de toetreding, zou kunnen worden besproken. Te dien einde zou kunnen worden voorzien in regelmatig overleg tussen de meest betrokken Ministers.
3. Het Verenigd Koninkrijk en Nederland (en eventuele andere partners van de Vijf) zouden een algemene consultatieverplichting kunnen aanvaarden t.a.v. het optreden in internationale organisaties, in het bijzonder op die gebieden die bestreken worden door de EEG.
4. Op de randgebieden van de gemeenschappelijke markt zouden de partijen overeen kunnen komen in de eerste plaats te streven naar gezamenlijk optreden; waar dit niet mogelijk is, zou men kunnen komen tot parallel optreden of tot een grote mate van harmonisatie. Dit zou o.m. betrekking kunnen hebben op
  - het Europese octrooirecht ;
  - de Europese vennootschap ;
  - maatregelen ter bevordering van fusies e.d.;
  - harmonisatie van wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen die van belang zijn voor de werking van de gemeenschappelijke markt;
  - harmonisatie van bepalingen op belastinggebied.Regelmatige bijeenkomsten van de meest betrokken Ministers zouden hiertoe kunnen worden voorzien.
5. Op het gebied van de technologische samenwerking zou in onderling overleg nagegaan kunnen worden tot welke vormen van praktisch samengaan men zou kunnen komen. Te denken valt o.m. aan het op elkaar afstemmen van research programma's, het ondernemen van gezamenlijke studies en het uitvoeren van bepaalde projecten.
6. De partijen zouden overeen kunnen komen t.a.v. de buitenlandse politiek een zoveel mogelijk op elkaar afgestemde gedragslijn te volgen in zaken van gemeenschappelijk belang. Regelmatige consultaties zouden daartoe kunnen worden voorzien.

7. Ten aanzien van het ontwikkelingsbeleid zouden de partijen eveneens overeen kunnen komen het beleid zoveel mogelijk op elkaar af te stemmen (met name ook in verband met UNCTAD-II) en in die gebieden waar gezamenlijke belangen liggen, tot gemeenschappelijke acties over te gaan. Dit zou in het bijzonder betrekking hebben op Afrika en het Caraïbisch gebied, waarbij met name zou kunnen worden onderzocht of de financiële bijstand die uit hoofde van de Yaounde Conventie wordt gegeven na 1969, gecontinueerd zou kunnen worden in een nieuwe vorm, die zowel Frans als Engels sprekende landen ten goede zou komen en waartoe het Verenigd Koninkrijk en de Vijf gezamenlijk zouden bijdragen. Een gemeenschappelijk beleid zou ook gevoerd kunnen worden t.a.v. te verlenen voedselhulp.

Wat betreft de vormgeving van het overleg ware in de eerste plaats vast te stellen, dat een herhaling van de formule van 1963 (economisch gedeelte van de WEU-Raad en bilaterale ambtelijke commissies) onvoldoende en onjuist voorkomt. Er bestaat, onder de gegeven omstandigheden, behoefte aan een vorm van overleg die zowel politiek een zwaarder gewicht in de schaal legt als ook de mogelijkheid opent tot het treffen van praktische maatregelen. Wellicht is het daartoe noodzakelijk te voorzien in regelmatige bijeenkomsten van de Ministers van Buitenlandse Zaken, van Economische Zaken en van Landbouw, terwijl ook regelmatige bijeenkomsten op ambtelijk niveau gewenst kunnen zijn. Er zal wellicht ook behoefte bestaan aan een comité, dat de ministeriële zittingen voorbereidt.

DE STAATSSECRETARIS VAN BUITENLANDSE ZAKEN,

w.g.

H.J. de Koster